

SELETUSKIRI

„Eesti 2035“ tegevuskava eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Riigikantselei esitab kooskõlastamiseks „Eesti 2035“ tegevuskava eelnõu.

Tegevuskava eelnõu koostati Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ koostamise käigus. „Eesti 2035“ tegevuskava on Euroopa poolaasta majanduskoordinatsiooni raames esitatav reformikava, mis lähtub Eesti pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“ seatud pikaajalistest strateegilistest sihtidest ning tegevussuundadest.

Tegevuskava eelnõu on läbinud varasema kooskõlastuse ja avaliku konsultatsiooni ajavahemikus 15. juuni – 27. juuli 2020. aastal ning saanud Vabariigi Valitsuses põhimõttelise heakskiidu 8. oktoobril 2020. aastal. Praeguseks on tegevuskava eelnõus Riigikogu tagasiside kohaselt täpsustatud mõõdikuid, uuendatud mõõdikute algtasemeid uuenenud statistikast lähtuvalt ning täpsustatud tegevusi vastavalt Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammile.

„Eesti 2035“ tegevuskava koondab vajalikud muutused ning olulisemad reformid riigi pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“ kirjeldatud Eesti aluspõhimõtete hoidmiseks, strateegiliste sihtide saavutamiseks ja arenguvajadustele vastamiseks. Tegevuskavas esitatakse muudatuste sisu, nende eestvedajad ning kaasvastutajad.

Vajalikud muutused on seotud viide temaatilisse kimpu:

oskused ja tööturg;
rahva kestlikkus, tervis ja sotsiaalkaitse;
majandus ja kliima;
ruum ja liikuvus;
riigivalitsemine.

2. „Eesti 2035“ tegevuskava koostamine

„Eesti 2035“ tegevuskava eelnõu koostati Riigikantselei ja Rahandusministeeriumi juhtimisel Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ koostamise käigus ning valmis laiapidse koosloomeprotsessi tulemusel. Protsessis osalesid Riigikogu Arenguseire Keskus, teised ministeeriumid ja asjakohased ametkonnad, kohalikud omavalitsused ja nende esindusorganisatsioonid ning valitsusvälised partnerid, ettevõtjad, teadlased ja eksperdid. Statistikaametiga on tehtud koostööd tegevuskava mõõdikute seadmisel ning elluviimise jälgimismehhanismi kujundamisel.

„Eesti 2035“ juhtrühma juhtis riigisekretär ja sinna kuulusid ministeeriumide kantslerid. Vabariigi Valitsuse tasemel on toimunud regulaarsed küsimuste ja ettepanekute arutelud seoses „Eesti 2035“ ja selle tegevuskava loomisega.

„Eesti 2035“ koostamise käigus koostatud tööpaberid, tehtud analüüsid ning korraldatud arvamuskorje ja seminaride kokkuvõtted on kättesaadavad „Eesti 2035“ strateegia veebilehel www.eesti2035.ee.

Partnerite kaasamisel ja osalemisvõimaluste pakkumisel on lähtutud „Kaasamise heast tavast“ ja struktuurivahendite kasutamise ettevalmistamisel Euroopa Komisjoni määrusest, millega sätestatakse nõuded ja põhimõtted partnerite kaasamiseks.

Tegevuskava eelnõu ja selle seletuskirja on ette valmistanud Riigikantselei strateegiadirektori asetäitja Eili Lepik (eili.lepik@riigikantselei.ee) ja strateegiabüroo nõunik Ott Karulin (ott.karulin@riigikantselei.ee). Keeleliselt on eelnõu toimetanud Riigikantselei istungiosakonna keeleteimetaja Piret Grigorjeva (piret.grigorjeva@riigikantselei.ee).

3. „Eesti 2035“ tegevuskava eelnõu sisu

„Eesti 2035“ tegevuskava koondab vajalikud muutused ning olulisemad reformid riigi pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“ kirjeldatud Eesti aluspõhimõtete hoidmiseks, strateegiliste sihtide saavutamiseks ja arenguvajadustele vastamiseks. Tegevuskavas esitatakse muudatuste sisu, nende eestvedajad ning kaasvastutajad.

Vajalikud muutused on seotud viide temaatilisse kimpu: oskused ja tööturg; rahva kestlikkus, tervis ja sotsiaalkaitse; majandus ja kliima; ruum ja liikuvus; riigivalitsemine.

Tegevuskavas on iga temaatilise kimbu juures esile toodud vajaliku muutuse eesmärgid ja mõõdikud. Tegevused on seostatud strateegias „Eesti 2035“ kirjeldatud arenguvajadustega. Iga tegevuse juures on nimetatud eestvedaja ja kaasvastutajad ehk valitsusasutused, kes kõige enam selle tegevuse elluviimise panustavad. Oma valitsemisalas panustavad vajaduse korral tegevuste elluviimise kõik ministriumid.

„Eesti 2035“ tegevuskava on seotud Euroopa poolaasta majanduskoordinatsiooniga, see on aluseks Euroopa Liidu (EL) vahendite planeerimisel ning annab suuna üleilmsete säästva arengu eesmärkide elluviimiseks Eestis.

Kooskõlastamisele esitatav eelnõu koosneb kahest osast:

1. Vabariigi Valitsuse tegevuskava „Eesti 2035“ strateegia juurde, mis koondab olulisemate muutuste sisu ning nende eestvedajad ja kaasvastutajad.
2. „Eesti 2035“ mõõdikud, milles tuuakse esile strateegia aluspõhimõtete hoidmise, strateegiliste sihtide saavutamise ja vajalike muutuste elluviimise jälgimiseks kasutatavad mõõdikud. Mõõdikute metoodika kirjeldatakse täpsemalt ja esitatakse „Eesti 2035“ veebis.

Strateegia tegevuskava ja mõõdikud vaadatakse üle ja vajaduse korral täiendatakse iga aasta.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

5. Eelnõu jõustumisega kaasnevad mõjud

„Eesti 2035“ tegevuskava on valdkondadeülene strateegilise juhtimise tööriist, seega on tal mõjud kõikidele valdkondadele: majandusele, loodus- ja elukeskkonnale, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldusele, kuludele ja tuludele ning esinevad sotsiaalsed mõjud, sh mõjud demograafiale ja mitmetele teistele eluvaldkondadele. Tegevuskavas esitatud reformid peaks kaasa tooma olulised mõjud, mis on strateegias kindlaks määratud sihtide ja reformide mõõdikutena. Mõõdikutele on määratud sihttasemed, kuhu soovitakse aastaks 2035 jõuda ehk millist mõju elluviidud reformidega kaasa tuua. Täpsemad mõjuhinnangud tuleb teha muutuste kavandamise käigus teadmispõhise otsustusprotsessi tavade ning mõjude hindamise metoodika kohaselt.

„Eesti 2035“ tegevuskavaga kaasnevaid mõjusid hinnatakse põhjalikumalt vastavate valdkonna arengukavade ja programmide või teiste planeerimisdokumentide koostamise käigus. Sealhulgas ei algatatud tegevuskava koostamise käigus keskkonnamõjude strateegilist hindamist keskkonnamõju

hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõigete 1, 2 ja 2¹ mõistes, kuna käesoleva tegevuskavaga ei kavandata seaduses viidatud konkreetseid tegevusi ning seaduses ette nähtud keskkonnamõjude strateegiline hindamine tehakse vastavate arengukavade, programmide või muude planeerimisdokumentide koostamise käigus.

6. Eelnõu seosed teiste strateegiliste arengudokumentidega

Eelnõul on seos kõigi kehtivate ja koostatavate arengudokumentidega. „Eesti 2035“ tegevuskavasse koondatud reformid ja muudatused kavandatakse põhjalikumalt vastavate valdkonna arengukavade ja programmide või teiste planeerimisdokumentide koostamise käigus. Tegevuskava koostamisel on arvestatud „Eesti 2035“ strateegias esitatud pikaajaliste arenguvajaduste, strateegiliste sihtide ning kavandatud muudatustega.

Tegevuskava on kooskõlas põhiseadusega ning arvestab praegu kehtivaid Riigikogu tasandil kinnitatud poliitika põhialuseid, seadusi, rahvusvahelisi lepinguid ning teisi riigi strateegilisi valikuid suunavaid dokumente, sealhulgas ülemaailmseid säästva arengu eesmärgi.

7. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulud

Tegevuskava elluviimiseks vajalikud tegevused planeeritakse valdkonna arengukavades ja nendega seotud programmides ning tegevuskava elluviimisega seotud vajalike muutuste rahastamine lepib kokku riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamise käigus, hõlmates sellega Euroopa Liidu struktuurivahendeid ja teisi välistoetusi.

„Eesti 2035“ on Vabariigi Valitsuse tasandil tihedalt seotud riigi eelarvestrateegia protsessiga. Igal aastal toimuvad peaministri ja ministrite kohtumised, kus arutatakse „Eesti 2035“ strateegiliste sihtide saavutamist ja räägitakse läbi vajalike muutuste lahenduskäigud. Enne riigi eelarvestrateegia kohtumisi ning riigieelarve arutelusid antakse valitsuskabineti nõupidamisel ülevaade „Eesti 2035“ elluviimise seisust, tuues esile võimalikud kitsaskohad strateegia elluviimisel.

8. Eelnõu kooskõlastamine ja avalik konsultatsioon

„Eesti 2035“ tegevuskava eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumidele ning esitatakse tutvumiseks ja ettepanekute esitamiseks peamistele partnerorganisatsioonidele ja sidusrühmade esindajatele. Eelnõu kooskõlastusringi käigus oodatakse ettepanekuid 15. aprilliks käesoleval aastal. Tegevuskava eelnõu on läbinud varasema kooskõlastuse ja avalikustamise ajavahemikus 15. juuni – 27. juuli 2020. aastal.